

Michał Zembrzuski

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji: „Towards Biblical Thomism. The Biblical Exegesis of Thomas Aquinas and Its Contemporary Relevance”

Rocznik Tomistyczny 4, 319-321

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji: „Towards Biblical Thomism. The Biblical Exegesis of Thomas Aquinas and Its Contemporary Relevance”

W dniach 20-22 kwietnia 2015 roku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się konferencja poświęcona tomizmowi biblijnemu. Zgromadziła ona szerokie grono specjalistów, którzy podjęli się trudu ukazania Tomaszowej egzegezy, prezentując w swoich wystąpieniach różne zagadnienia z jego licznych komentarzy do Pisma Świętego, a także zwracając uwagę na hermeneutyczne narzędzia stosowane przez Akwinatę. Ten nurt badań nad Tomaszem jest obecnie bardzo żywy dzięki publikacjom m.in. B. Smalleya oraz M. Leveringa, gdyż ukazuje go nie tylko jako teologa, pracującego systematycznie nad problematyką prawd wiary chrześcijańskiej, nie tylko jako filozofa, akcentującego ostateczne rozstrzygnięcia mieszczące się w ramach rozumienia istniejącej rzeczywistości, ale także jako wybitnego biblistę i kaznodzieję.

Organizatorami konferencji byli ks. dr hab. Piotr Roszak oraz dr Jürgen Vijgen.

Konferencja zgromadziła wielu znawców myśli Akwinaty z Polski, ale także z zagranicy. Spośród zagranicznych gości, którzy przyjechali do Torunia, należy wymienić przedstawicieli wiodących ośrodków naukowych zarówno w Europie, jak i w Stanach Zjednoczonych: Timothy F. Bellamah OP (Dominican House of Studies, Washington D.C./Leonina Commission, France); Margherita Maria Rossi (Pontifical University of Saint Thomas „Angelicum”, Rome); Henk Schoot (Thomas Instituut Utrecht); Robert Woźniak (Pontifical University of John Paul II, Kraków); Jürgen Vijgen (Major Seminary, Tiltenberg); Jeffrey M. Walkey (Marquette University, USA); Enrique Alarcon (University of Navarra, Spain); Marco Passarotti (CIRCSE Research Centre – Università Cattolica del Sacro Cuore, Milan, Italy); Mauricio Narvaez (Belgium); Lluís Clavell (Pontifical Academy of St. Thomas, Rome); Paul M. Rogers (University of Cambridge, UK); Manuel Lazaro Pulido (Catholic University

of Porto, Portugal); Fáinche Ryan (Trinity College, Dublin, Ireland); Catherine Peters (University of St. Thomas, Houston, USA); Randall B. Smith (University of St. Thomas, Houston, USA); Enrique Martinez (Universidad Abat Oliba CEU, Spain); John O'Callaghan (Notre Dame University, USA).

Katedra Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej miała również swoich przedstawicieli w osobach: mgr Karoliny Ćwik, która zaprezentowała temat: *Rodzenie Słowa w świetle Tomaszowego komentarza do Prologu Ewangelii św. Jana (J 1, 1-2)*, mgr Marzeny Zajączkowskiej, która wystąpiła z tematem: *Człowiek stworzony jako mężczyzna i kobieta: dwa ujęcia św. Augustyna i św. Tomasza*, oraz dr M. Zembrzuskiego, który zaprezentował referat pt. „*Ab intus legere Scripturam*”. *The Role of Understanding („intellectus”) in Biblical Exegesis of Thomas Aquinas*.

W trakcie konferencji referaty uczestników dotyczyły różnorodnej problematyki w ramach tego, co organizatorzy nazwali „tomizmem biblijnym”. Pojawiły się zagadnienia metodologiczne związane ze sposobem cytowania Pisma Świętego w komentarzach biblijnych, sposobem cytowania Arystotelesa, swoistą logiką wykładu, pojawiającymi się racjami prawdziwościami i prawdopodobnymi.

W trakcie trwania konferencji podjęta została problematyka relacji między egzegezą a naturalną wiedzą, którą posiada człowiek i którą może uzyskać w ramach studiów filozoficznych (w czym tkwiłaby różnica między ujęciem Akwinaty, Alberta Wielkiego i Bonawentury) oraz zagadnienia związane z sa-

mym określeniem teologii biblijnej, które w przypadku Akwinaty zawarte jest w jego *Rigans montes* oraz w komentarzu do prologu z Ewangelii św. Jana.

Dotknięte zostały również bardzo szczegółowe zagadnienia, które w ramach dzieła Akwinaty mogą w pełnym świetle być ukazane dopiero w kontekście jego komentarzy biblijnych oraz kazań: kwestia prorocstwa, kapłaństwa wszystkich wierzących, zmartwychwstania, przeznaczenia, miłosierdzia. Nie zabrakło również sugestii wiążących jasno określoną metafizykę, którą rozwijał Akwinata, z niezwykle ważnymi fragmentami interpretującymi Pismo Święte – np. temat tzw. „metafizyki Księgi Wyjścia” i słynnej formuły określającej Boga jako *Ispum Esse Subsistens*. Autorzy wielokrotnie podkreślali typowość Tomaszowego wykładu, który ma charakter kontemplacyjny, intelektualny, ale również osadzony jest w jego antropologii i związany z praktycznym działaniem, szczęściem.

Na konferencji pojawiła się również atrakcyjna propozycja zastosowania narzędzi informatycznych, mających podstawy w językoznawstwie, do tekstu znajdującego się w *Corpus thomisticum*. Niezwykle ważne były referaty ukazujące konkretne przykłady Tomaszowej egzegezy (pojawiły się prezentacje: komentarza do Psalmu 50; Księgi Wyjścia 3, 14; Ewangelii św. Jana 1, 1-2; Listu do Galatów 5; Listu do Efezjan 1, 4; Listu do Efezjan 5, 1-2; Listu do Kolosan 1, 15-17; fragmentów do Księgi Hioba). Zasadniczo wskazywały one ubóstwo współczesnej teologii biblijnej względem wybitnego komentatorskiego osiągnięcia Akwinaty.

Ważnym atutem konferencji w Toruniu były dyskusje. Organizatorzy zadba-
li o to, by po każdym referacie były moż-
liwości postawienia pytań i udzielenia
odpowiedzi przez prelegentów. Żywio-

łowość pytań stawianych przez słucha-
czy świadczyła o zainteresowaniu poru-
szanymi tematami. Nie było bowiem
żadnego referatu, który pozostałby bez
komentarzy czy też bez gradu pytań.